

Motion till riksdagen 2013/14:N344

av **Mattias Jonsson m.fl. (S)**

Näringspolitik för full sysselsättning i Västsverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en aktiv näringspolitik för full sysselsättning i Västsverige.

Motivering

Under hösten 2012 drog en kraftig konjunkturedgång in över Västsverige, vilket manifesterades i ett ökat antal varsel: sammanlagt 18 400 personer i Västra Götaland, Värmland och Halland drabbades. När lågkonjunkturen nu är inne på sitt femte år, är behovet av en politik för full sysselsättning skriande.

En politik för full sysselsättning innebär offentliga investeringar för fler jobb. Likaså en expansiv utbildningspolitik och trygghetssystem som gör det möjligt att våga byta arbete och även växla mellan anställning och företagande.

Vägen fram till detta mål går via en politik där investeringar i människors kunskap och kompetens, en aktiv näringspolitik och en politik för omställning är bärande element. Det är en politisk inriktning som Västsverige behöver för att stå starkt även i framtiden.

Näringspolitik för fler jobb

Västsverige rymmer idag en dynamisk blandning av tung verkstadsindustri, medicinteknisk industri, läkemedelsindustri, it-industri, textil- och konfektionsindustri, livsmedelsindustri, trä- och möbelindustri, skogsindustri samt jord- och skogsbruk och besöksnäring. Västsverige utgör i praktiken redan

Fel! Okänt namn på

Sveriges industriella centrum, men näringslivets fortsatta utveckling är en nyckelfaktor för att komma tillrätta med massarbetslösheten.

Västsverige behöver en näringspolitik som fortsätter utveckla produktionen av varor och tjänster, förbättrar företagets förutsättningar att växa samt möta omvärldsförändringar. Det förutsätter ett bättre innovationsklimat, mer strategisk samverkan och aktiva insatser för att stimulera företagets växtkraft. Investeringar i infrastruktur och innovationssystem liksom riskkapitalförsörjning behövs för att förbättra företagets möjligheter.

Om full sysselsättning ska uppnås krävs också en bättre fungerande matchning, en aktiv arbetsmarknadspolitik och ett utbildningssystem som rustar människor med de kompetenser som efterfrågas på arbetsmarknaden. Arbetsgivarnas behov måste på ett mer tydligt sätt styra insatserna. Ett exempel är då att Arbetsförmedlingens kontakter med näringslivet måste intensifieras. Arbetsförmedlingen ska också ha stor frihet att använda resurserna där de gör bäst nytta. Därför bör regelstyrningen minska och arbetsgivare komma in tidigt i processen. Detta för att man ska kunna vara med och styra och kvalitetssäkra utbildning och andra insatser.

Utbildning som verktyg i en aktiv näringspolitik

Förändringarna i ekonomin och arbetslivet visar på kontinuerliga behov av kompetensutveckling. Utbildning är inte bara nyckeln till framtidens jobb och konkurrenskraft, utan också till människors frihet att forma sina egna liv. Att möjliggöra ett livslångt lärande blir alltmer en förutsättning för att möta näringslivets ständiga utveckling och för att upprätthålla och utveckla den svenska välfärden.

Västsverige behöver utbildningar som matchar såväl de kompetensbehov som finns idag, som de behov som kommer att finnas i framtiden och som driver utvecklingen framåt. Att arbetsgivare inte hittar den kompetens de efterfrågar idag, trots att arbetslösheten är hög, visar på ett behov av bättre matchning. Samtidigt innebär det ökande antalet pensionsavgångar att fler nu lämnar arbetsmarknaden än som inträder, vilket kan leda till kompetensbrist i framtiden.

Förskjutning från varu- till tjänstebranscher fortsätter. Allt fler verksamheter inom industrin outsourcas till tjänstesektorn. Efterfrågan ökar nu på personer med både kortare och längre högskoleutbildning, men också på personer med yrkesinriktad gymnasieutbildning.

För att möta dessa behov krävs en utökad samverkan mellan utbildning och näringsliv. Att tillsätta regionala utvecklingsråd med en tydlig roll och resurser är ett viktigt led i detta. Kopplingen mellan utbildning och arbetsliv bör intensifieras, vilket kräver investeringar i högre kvalitet och utökade praktikmöjligheter, samt att antagningsreglerna till högskolan förändras så att t ex arbetslivserfarenhet kan tillgodoräknas.

Sverige ska konkurrera med hög kompetens och goda arbetsvillkor, inte med låga löner. Om näringslivet ska kunna utvecklas och om kunskap ska kunna vara Sveriges främsta konkurrensfördel, måste vi öka investeringarna i

högre utbildning. Vi måste också förbättra samverkan mellan stat, näringsliv, fackliga organisationer, universitet och högskolor.

Västsverige inrymmer idag en rad universitet och högskolor som Göteborgs universitet, Chalmers tekniska högskola, Karlstads universitet och högskolorna i Skövde, Borås, Halmstad och Högskolan Väst. Dessa utgör inte bara institut med en uppsjö av utbildningar, utan också viktiga samarbetspartner till det västsvenska näringslivet, som behöver rätt kompetens för att kunna hävda sig på inhemska och globala marknader. Ett gott samarbete mellan näringsliv och akademi stärker konkurrenskraften, tillväxten och kunskapsutvecklingen i Västsverige.

En aktiv näringspolitik kräver att människor kan ta de jobb som finns och som kommer i framtiden. Västsverige har idag relativt låg utbildningsnivå och för att klara framtidens behov måste det investeras i fler studieplatser i högskolan och yrkeshögskolan.

En annan viktig åtgärd för ett blomstrande näringsliv är att fortsätta stödja utvecklingen av collegeverksamheterna. Fler utbildningar på gymnasial och eftergymnasial nivå behövs, speciellt där kommuner och utbildningsanordnare gått samman med arbetslivet för att utveckla utbildningarna utifrån de krav som arbetslivet ställer. Det handlar både om förbättrad samverkan och att använda tillgängliga resurser optimalt.

Stimulera innovationer

Ett mål för den regionala utvecklingspolitiken är att skapa förutsättningar för innovationer och nyskapande i ekonomin. Det handlar om att möjliggöra nya eller bättre typer av värdeskapande för samhället, individen eller företaget.

Västsverige behöver fler arenor som tillvaratar utvecklingskraften inom företag och skapar förutsättningar för företags- och produktutveckling. Produktion i Väst är ett exempel på en sådan plattform för forskning, utveckling och utbildning för industriell produktion. I plattformen ingår Chalmers tekniska högskola, Ingenjörsskolan i Jönköping, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Skövde samt Högskolan Väst. Innovatum i Trollhättan, Lindholmen Science Park i Göteborg och Gothia Science Park i Skövde är andra exempel på samarbeten som bidrar till att främja näringslivets utveckling, inte minst för små och medelstora företag.

I Värmland, norra Dalsland och Örebro län samarbetar företag inom det massa- och pappersteknologiska näringslivet i klusterbildningen The Paper Province. Det är ett exempel på hur klusterbildning ytterligare kan förstärka de förutsättningar som redan finns vad gäller råmaterial, modern infrastruktur och geografiskt läge. Närheten till Karlstads universitet ger ytterligare konkurrensfördelar med möjligheten till samverkan av forsknings- och utvecklingsprojekt.

Vad som behövs är ett nationellt innovationsråd under ledning av statsministern. Innovationer och deras utveckling är så viktiga att den prioriteringen är nödvändig. Också ett strategiskt samverkansprogram mellan arbetsmark-

Fel! Okänt namn på

nadens parter, akademien och offentliga beslutsfattare behövs i syfte att effektivisera forskningsinsatser, riskkapital- och kompetensförsörjning.

Grunden för full sysselsättning är att underlätta för små och medelstora företag. Därför bör andra sjuklöneveckan slopas, så att fler företag vågar anställa. Överlag behövs också en tydligare viljeyttring från politiken att svenska företag ska utvecklas. Detta görs bland annat genom att öka resurserna till exportfrämjandet så att företagen får bättre förutsättningar att etablera affärskontakter och att ta sig in på nya marknader.

En av de viktigaste frågorna i världen så som i Västsverige är den klimatutmaning vi alla står inför. Därför måste miljötanken gå hand i hand med målet om full sysselsättning. Här behövs stöd för att stimulera klimat- och energiinnovationer, exempelvis genom satsningar på pilotprojekt, som ger svenska företag möjlighet att pröva ny teknik i full skala. Ett ytterligare viktigt instrument är att det inrättas en nationell strategi för innovationsupphandling.

Säkra tillgången på kapital

Bristande riskkapitalförsörjning drabbar ofta mindre och nystartade företag eftersom dessa företag ofta har svårare att ställa ekonomiska säkerheter och överbrygga perioder med dålig likviditet. Detta utgör ett allvarligt hinder för företagens växtkraft. Flera åtgärder bör vidtas för att förbättra tillgången på kapital och undanröja hinder för tillväxt i många västsvenska företag.

En åtgärd som skulle gagna företag i Västsverige är att inrätta en statlig riskkapitalfond med särskilt fokus på innovativa små och medelstora företag. Särskild vikt måste också läggas på att få fler att investera och våga satsa på företag med potential. Genom att införa ett riskkapitalavdrag för personer som investerar i ett nystartat bolag, skulle detta förbättra riskkapitalförsörjningen till mindre företag.

Idag råder allt för stora risker i att starta nya företag, både genom avsaknaden av ordentligt trygghetsnät i samhället och genom att privatpersonens egen ekonomi sätts på spel. För att klara framtiden behövs en ökad framtidstro på småföretagarnas möjligheter att utvecklas och skapa nya arbetstillfällen. En nyföretaggaranti är en framkomlig väg, där staten delar på risken med banken för företagare med bärkraftiga affärsidéer, men utan tillräckliga ekonomiska säkerheter.

I Västsverige spelar idag inkubatorer en stor roll för näringslivets utveckling. Bland annat finns Inova i Värmland som utvecklar människor och affärsidéer till växande företag. Organisationer som agerar inkubatorer för ett växande näringsliv är en viktig del i utvecklingen i Västsverige. Därav behövs en stärkt kapitalförsörjning för inkubatorer.

Bättre kommunikationer

Med sitt strategiska läge mellan tre av Nordens huvudstäder har Västsverige en mycket stor utvecklingspotential. Över 2 miljoner människor bor och verkar i området. Arbetspendlingen och handeln med Norge blir allt mer intensiv, och ytterligare sammanflätningar av svenska och norska storstadsregioner rymmer stora möjligheter i framtiden. De senaste decennierna har utbytet mellan Sverige och Norge vuxit kraftigt. Bara i Värmland innebär den ökande arbetspendlingen 2,2 miljarder kronor i utbetalda löner till personer som bor i Värmland men jobbar i Norge. Det motsvarar var tjugonde intjänad lönekrona i Värmland.

Industrin och handelns varutransporter och invånarnas resande är dock beroende av ett utbyggt väg- och järnvägsnät. Även Vänersjöfartens utveckling är viktig för att undvika att exporten drabbas av flaskhalsar. På längre sikt underlättar investeringar i infrastruktur regionförstoring och skapar förutsättningar för ett mer varierat näringsliv samt arbets- och studiependling.

Ett livskraftigt närings- och arbetsliv är också beroende av en god it-infrastruktur. Tillgången till bredband och andra telekommunikationer utgör allt viktigare förutsättningar för att företag ska kunna etablera sig och bli konkurrenskraftiga också utanför de mest befolkningstäta områdena. Västsverige behöver därför fortsätta bygga ut en it-infrastruktur med hög kvalitet vad gäller hastighet och kapacitet.

Utveckla besöksnäringen

Turister från andra länder har stor betydelse för den svenska besöksnäringen. Av totalt nästan 16 miljoner utländska besökare i Sverige under 2012 besökte 25 procent Västsverige (Västra Götalands och Hallands län) enligt Tillväxtverket. Det motsvarar en ökning på en procentenhet i jämförelse med 2011. Besöksnäringen från Norge är av särskilt stor betydelse och utgör 58 procent i Västsverige, att jämföra med 17 procent i riket som helhet.

Västsveriges natur och kultur erbjuder stora möjligheter till upplevelser. Besöksnäringen genererar varje år stora inkomster och många arbetstillfällen men positionerar också Sverige internationellt. Politiken bör skapa goda förutsättningar för att stimulera företagande inom besöksnäringen. För att en utveckling av besöksnäringen ska kunna ske, måste näringen finnas med parallellt med andra politiska beslut. Det finns bland annat en tydlig koppling mellan antalet besökare och ett aktivt kulturutbud. Kulturen och lokala specialiteter har en stor betydelse för både nationella och internationella gäster. Likaså är infrastrukturen avgörande och planeringen av kollektivtrafik måste i mycket större utsträckning anpassas till turismen och besöksnäringens utvecklingspotential.

Visit Sweden som ägs av staten och organisationen Svensk Turism är Sveriges kommunikationsföretag med ansvar för att marknadsföra Sverige internationellt. Syftet är att förmå fler turister att välja att besöka Sverige. Man lyfter fram upplevelser, livsstil och innovationer samt utvecklar svenska des-

Fel! Okänt namn på

tinationsplatser. Stödet till Visit Sweden har under de senare åren nedprioriterats. En utgångspunkt för en aktiv besöksnäring är att turismen återigen bör prioriteras och stödet till Visit Sweden är därmed viktigt.

Stockholm den 30 september 2013

Mattias Jonsson (S)

Ann-Christin Ahlberg (S)

Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S)

Jonas Gunnarsson (S)

Peter Johnsson (S)

Catharina Bråkenhielm (S)

Hans Hoff (S)

Patrik Björck (S)